

*This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.*

***Please cite the original version:***

Ingela Bodbacka-Rak (2017). *Samernas historia i fokus*. Österbottens tidning, 21.2.2017, s. 16.

## Nytryck av "Drakarna över Helsingfors"

**VASA.** Kjell Westös roman "Drakarna över Helsingfors" utkom 1996, och har varit slutsåld i flera år. Nästa vecka kommer den i nyutgåva.

I Westös romandebut finns Helsingforskänslan som är fond också i hans senare författarskap. Westö är en av Finlands mest översatta och prisbelönta författare.

Han har bland annat fått Finlandiapriset 2006 och Nordiska rådets litteraturpris 2014.

**Lisbeth Rosenback**

## Stockholm kan få "snubbelstenar"

Stockholms gator kan snart prydas av "snubbelstenar" – små minnesmonument över Förintelsens offer, skriver Dagens Nyheter.

50 000 av de små mässingsplåtarna finns redan nedlagda i gatorna i flera europeiska städer. På var och en finns namnet på en person som föll offer för nazisterna mellan 1933 och 1945, och de finns i närheten av där personen brukade bo.

Bakom initiativet står tre liberaler i Stockholm, som snart kommer att presentera förslaget i en skrivelse till Stockholms kultur nämnd.

Liknande försök gjordes 2007 och 2010 av Forum för levande historia, men då ratade Stockholms stad förslagen, bland annat med motiveringen att märkena kunde "upplevas en aning skrämmande".

– Det är väl vitsen att sådana stenar ska skrämmas lite grann. Det är en absurd invändning, säger Rasmus Jonlund (L), vice ordförande i kulturnämnden och kulturmiljöutskottet i Stockholms stad, till DN. **TT**

## Män tar mer plats på bioduken

Manliga huvudpersoner syns i bild nästan dubbelt så länge som kvinnliga huvudpersoner, enligt en studie från amerikanska S:t Lawrence University, skriver Indiewire.

I studien har statistiker tittat på de 92 filmer som nominerats till en Oscar i kategorin bästa film sedan 2006.

Studien visade att manliga huvudpersoner syntes i bild i snitt 43 procent av speltiden, medan kvinnliga huvudpersoner snittade på 22 procent.

I filmer som regisserats av män innehar män 44 procent av tidsutrymmet och kvinnor 21 procent. När det gäller kvinnliga regissörer får män 31 procent och kvinnor 30.

"Kanske är nyckeln till högre representation av kvinnor på film, och därmed ett större djup i rollfiguren, att anställa fler kvinnliga regissörer", skriver Bailey O'Keeffe som är en av personerna bakom studien, i ett uttalande.

Av de 250 bäst säljande filmerna i USA förra året var 7 procent av regissörerna kvinnor. **TT**



Sametinget, Tråante 2017, samlade mycket folk i Trondheim. FOTO: PRESSBILD

# Samernas historia i fokus

● Samernas första landmöte i Trondheim uppmärksammades med teater, seminarier, dans, performance, litteratur, poesi och utställningar.

**TRONDHEIM.** Förra veckan arrangerades 100-årsjubileet av samernas första landsmöte i Trondheim, Tråante. Ett huvudsyfte med jubileet är att fortsätta bygga hållbara broar mellan människor med olika bakgrund och historia.

Det var ett digert program från hela Sapmi som presenterades för att uppmärksamma samernas historia, nutid och framtid. Tråante 17 utgjorde en verklig folkfest och tog en synlig plats i hela "byn" – färgglatt och livligt. Veckan bestod av mer än hundra olika arrangemang i en bred helhet av olika uttryck: teaterföreställningar för både barn, ungdomar och vuxna.

Det ordnades också seminarier för att uppnå en större förståelse för samernas liv och historia och konserter med bland annat Sofia Janok och Anders Sunna. Även dans, performance, språk, litteratur, poesi, film samt olika utställningar var en del av helheten.

Traditionella inslag blandades med nutida inslag, jojk och hip hop sida vid sida, punk och politik ... allt i en tillåtande och energisk blandning. De konstnärer, skådespelare och andra kulturarbetare som anlitats var av samiskt ursprung från olika områden och länder i Sapmi.

**UTGÅENDE FRÅN TVÅ** teaterföreställningar ska jag ge lite smakprov på Tråante 17. Båda föreställningarna har fokus på mänskliga, etiska världen och även på natur och miljö.

Många som var unga på 1960- och 1970-talen känner till Inga Borgs berättelser om den lilla fantasifiguren Plupp med blått hår som lever i samklang med natur och djur i fjällvärlden. En nutida, dramatiserad produktion av "Plupp akte joejkespiele"



Den samiske konstnären Anders Sunnas konstverk är en del av föreställningen "CO2lonialNATION" FOTO: PRESSBILD

på Teaterhuset Avant Garden var annorlunda, men samtidigt nära den Plupp och hans vänner som jag tyckte så mycket om som barn. Publiken, mestadels barn verkade ta till sig Plupp och hans fjällvärld och det var fint att se.

Scenrummet var enkelt och samtidigt uppbyggt med projektioner som gestaltade fjällvärldens miljöer och olika årstider. En stor, vit sten centralt placerad i scenrummet hade olika funktioner i linje med Inga Borgs berättelser om Plupps äventyr. I föreställningen upplever Plupp äventyr med sina vänner Slamma (lämmeln) och Tjeske (hermelinen). Specialskrivna musik med jojken som viktigt inslag bidrar mycket till den fina uppbyggnaden av mötet med Plupp och hans värld.

"CO2lonialNATION" är en dokumentär/teatralisk sannings- och försoningskommission som tar upp relationerna mellan Finland, Sverige, Norge och Ryssland och det samiska folket. Relationer emellan samer tas också upp. Publiken, mestadels

## Tråante 2017

- Samernas jubileumsvecka i Trondheim, Norge.
- 5–12 februari 2017.
- 100-årsjubileet av samernas första landsmöte i Trondheim.

en samisk, vuxen publik, blir tydligt berörd.

Föreställningen är verkligen stark. Trots en trasig och avsliten historia är övertygelsen att värna om historia, tradition och miljö. Och samtidigt det svåra med att få leva i samklang med traditionella levnadsformer i kontakt med natur och renskötsel.

Mitt på scengolvet finns en piedestal med en rund glob av is, under föreställningens börjar det långsamt droppa från isgloben. Det är ett effektivt sätt att ta upp den globala uppvärmningen utan ord. I scenrummet finns också en målning av Anders Sunna och på en motsatt sida finns

också en grafisk karta på ett samiskt område. Det här är en föreställning där det visuella i scenrummet till stora delar fungerar bra. Men föreställningen är lång och när en tv rullas in med information om olika händelser blir det nästan lite för mycket att ta in.

**DET HÄR ÄR EN UPPSÄTTNING** som borde visas på många scener och även i skolor, kanske främst i gymnasier. Men den borde kanske förkortas för att behålla energin helt igenom. Jag är tacksam över att fått ha varit med om föreställningen tillsammans med en samisk publik.

Det hela avslutas med en vädjan om att vi tillsammans ska rikta in oss på att ta hand om vår gemensamma värld innan det är för sent och även gå vidare trots att mycket svårt finns med i vårt gemensamma historiska bagage.

Trondheim kommun, Tråante 17 levererar med fokus på miljö, konst och kultur.

**Ingela Bodbacka**